

Israël en de kerk

Ecclesiologie, of de leerstelling over de kerk, wordt wel de “toetssteen” of beslissende testmethode van het dispensationalisme genoemd.¹ Charles C. Ryrie argumenteert, dat de kerk in twee opzichten apart en gescheiden van Israël staat: (1) in de kerk worden de heidenen op gelijke hoogte geplaatst met de joden en (2) Christus houdt zich binnen de kerk op als zijn geestelijk lichaam.

Hij concludeert, dat de kerk in oudtestamentische tijden een onbekend fenomeen moet zijn geweest, omdat de apostel Paulus haar een “mysterie” noemt (zie **Efeziërs 3:4-6**; **Kolossenzen 1:25-27**) en expliciet naar de gemeente van Christus verwijst als een “nieuwe mens” (**Efeziërs 2:15**), een schepping die het resultaat was van de dood van Christus. De gemeente is gebouwd op Christus’ opstanding en hemelvaart (**Efeziërs 1:20-23**; **4:7-13**), en werd pas functioneel op de Pinksterdag (Handelingen 2). De kerk is daarom geen thema van oudtestamentische profetie en “geen vervulling van Israëls’ heilsbeloften.” Logischerwijze “moet Israël die zelf vervullen en wel in de toekomst.”² De kerk zal weggevoerd worden uit deze wereld voordat God zich opnieuw met Israël bemoeit. Ryrie komt tot de conclusie: “De kern van het dispensationalisme is daarom het onderscheid tussen Israël en de kerk.”³ Hij doet een beroep op **1 Korintiërs 10:32** om zijn stelling te bevestigen, dat “het volk Israël en de kerk ook in het Nieuwe Testament tegenover elkaar worden gezet.”⁴

Efeziërs 3: 4 Aan de hand daarvan kunt u zich, wanneer u dat leest, een beeld vormen van mijn inzicht in dit mysterie van Christus. 5 Het is onder vorige generaties niet aan de mensen onthuld, maar nu door de Geest geopenbaard aan zijn heilige apostelen en profeten: 6 de heidenen delen door Christus Jezus ook in de erfenis, maken deel uit van hetzelfde lichaam en hebben ook deel aan de belofte, op grond van het evangelie.

Kolossenzen 1: 25 Met het oog op u heeft God mij die dienende taak toevertrouwd, opdat zijn boodschap in al haar volheid verkondigd wordt: 26 het mysterie dat in alle eeuwen en voor alle generaties verborgen is geweest, maar nu aan zijn heiligen onthuld is. 27 Aan hen heeft God bekend willen maken hoe glorieus dit mysterie is voor alle volken: Christus is in u, hij is uw hoop op goddelijke luister.

Efeziërs 2: 14 Want hij is onze vrede, hij die met zijn dood de twee werelden één heeft gemaakt, de muur van vijandschap ertussen heeft afgebroken 15 en de wet met zijn geboden en voorschriften buiten werking heeft gesteld, om uit die twee in zichzelf één nieuwe mens te scheppen.

Efeziërs 1: 20 Die macht was ook werkzaam in Christus toen God hem opwekte uit de dood en hem in de hemelsferen een plaats gaf aan zijn rechterhand, 21 hoog boven alle hemelse vorsten en heersers, alle machten en krachten en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld maar ook in de toekomstige. 22 Hij heeft alles aan zijn voeten gelegd en hem als hoofd over alles aangesteld, voor de kerk, 23 die zijn lichaam is, de volheid van hem die alles in allen vervult. Efeze 4:7-13

1 Korintiërs 10: 32 Geef geen aanstoot aan de Joden, aan andere volken of aan Gods gemeente.

De vraag is echter niet of het Nieuwe Testament de kerk tegenover het volk Israël stelt, maar veeleer of de kerk in het Nieuwe Testament "Gods Israël" wordt genoemd, en daar wordt voorgesteld als het nieuwe Israël, de enige erfgenaam van al Gods beloofde verbondszegeningen voor nu en in de toekomst? Andere vragen die gesteld moeten worden zijn: Wanneer precies begon volgens Christus de gemeente te functioneren? En hoe passen Christus en de schrijvers van het Nieuwe Testament Gods oude verbonden met Abraham, met Israël en met David toe?

Het oudtestamentische idee van het overblijfsel (de rest)

De dispensationalistische theologie accepteert het feit, dat het Oude Testament een onderscheid maakt tussen een volk Israël en een geestelijk Israël binnen dat volk. Ryrie stelt: "Dit soort onderscheid binnen het volk werd vaak gemaakt in het Oude Testament." Dit is inderdaad een bijbels onderscheid met een diepe theologische betekenis. De profeten drukten dit onderscheid uit in hun idee aangaande een "overblijfsel", het hart en centrum van hun eschatologisch vooruitzichten.

Amos was de eerste profeet die het populaire idee verwierp dat Israël als een volk gered zou worden op de dag dat JHWH de wereld zou oordelen (**Amos 3:2; 9:1-4, 9-10**). Hij benadrukte de fundamentele voorwaarde van Israëls godsdienstige antwoord op de verbondsbeloften: "Zoek de HEER en leef. Anders zal hij als een vuur woeden in het land van Jozef, de vlammen zullen Betel verteren, en er zal niemand zijn om te blussen." (Amos 5:6).

Amos 3: 2 Uit alle volken op aarde heb ik alleen jullie uitgekozen, en daarom zal ik jullie voor al je wandaden straffen.

Amos 9: 1 Ik zag de Heer bij het altaar staan, en hij zei: 'Sla op het kapiteel, laat de drempels dreunen! Sla de stenen stuk op de hoofden; wie er dan nog overblijven, zal ik zelf doden met het zwaard. Niemand die vlucht zal ontsnappen; niemand die ontsnapt zal ontkomen. 2 Al kruipen ze de onderwereld in, ik breng ze naar boven; al klimmen ze de hemel in, ik haal ze naar beneden. 3 Al verschuilen ze zich op de top van de Karmel, ik zal ze weten te vinden en ze daar weghalen; al proberen ze zich voor mij te verbergen op de bodem van de zee, ik

zal de slang daar bevelen om hen te bijten. 4 Al worden ze door hun vijanden gevangengenomen en weggevoerd, dan nog geef ik het zwaard bevel om hen te doden. Ik richt mijn ogen op hen ten kwade, niet ten goede.'

Amos 9: 9 Op mijn bevel zullen de Israëlieten door alle volken heen worden geschud, als in een zeef waar niet één steentje doorheen valt! 10 Alle zondaars in mijn volk zullen sterven door het zwaard, ook al zeggen ze: 'U zorgt er wel voor dat het kwaad ons niet treft, dat het ver van ons blijft.'

Slechts een "overblijfsel" uit het volk Israël zou Gods toekomstige oordelen overleven (**Amos 3:12; 5:15**). Dit "overblijfsel van Jozefs volk" zou daarom een godsdienstig getrouw overblijfsel zijn.

Amos 3: 12 Dit zegt de HEER: Zoals een herder uit de muil van een leeuw niet meer dan een paar botten weet te redden of een stukje oor, zo zal er ook niemand worden gered van de Israëlieten, die in Samaria maar op hun bedden hangen en achterover leunen op hun divans.

Amos 5: 15 Haat het kwade, heb het goede lief en zorg dat er recht gedaan wordt in de poort. Misschien zal dan de HEER, de God van de hemelse machten, genade schenken aan wie er overgebleven zijn van Jozefs volk.

De profeet Jesaja verkondigde in Jeruzalem op dezelfde manier, dat Israël net als de andere volken zou vallen onder Gods straffende oordeel vanwege hun godsdienstige afvalligheid van Jahweh en haar sociale onrecht (Jesaja 10). Toch zou God genadevol "het overblijfsel van Israël", "het heilige zaad" in Sion redden uit dit louterende oordeel vuur (**Jesaja 1:24-26; 4:2-3; 6:13; 10:20-22**). Dit heilig overblijfsel is "ten leven opgeschreven" (Jesaja 4:3) als erfgenamen van de beloften aan de uitverkorenen, omdat het een gelovig overblijfsel is dat volledig vertrouwt op JHWH (**Jesaja 10:20-21; 30:15**).

Jesaja 1: 24 Daarom – zo spreekt de Machtige, de HEER van de hemelse machten, de sterke God van Israël: Wee hun, ik zal me wreken op mijn tegenstanders, mijn woede koelen op mijn vijanden. 25 Ik zal mij tegen je keren, je zilver zuiver ik met loog, al je vuil verwijder ik. 26 Ik breng je rechters en raadgevers tot inkeer, het zal weer worden als voorheen. Dan zul je deze naam dragen: 'Stad van gerechtigheid', 'Stad van trouw'.

Jesaja 4: 2 Op die dag zal de HEER het land tot bloei brengen, het zal als een kostbaar sieraad zijn. De rijke vrucht van het land zal elke Israëliet die ontkomen is met trots vervullen. 3 Ieder die nog in Sion is, ieder die in Jeruzalem is achtergebleven, zal heilig genoemd worden, alle mensen in Jeruzalem die ten leven opgeschreven zijn.

Jesaja 6: 13 En als er nog een tiende deel achterblijft, dan gaat ook dat in vlammen op, zoals een eik of een terebint wordt geveld voor een vuur. Er blijft slechts een stronk over, en het zaad in die stronk is heilig.'

Jesaja 10: 20 Op die dag zullen de overlevenden van Israël niet langer vertrouwen stellen in hem door wie ze werden geslagen. Het deel van Jakobs volk dat ontkomen is, zal weer oprecht vertrouwen op de HEER, de Heilige van Israël. 21 Een rest zal terugkeren naar de sterke God, de rest die van Jakob is overgebleven. 22 Want, Israël, al was je volk zo talrijk als zandkorrels aan de zee, slechts een rest zal terugkeren. Je vernietiging staat vast en de gerechtigheid zal overvloedig zijn.

Jesaja 30: 15 Dit zei God, de HEER, de Heilige van Israël: 'In rust en inkeer ligt jullie redding, in geduld en vertrouwen ligt jullie kracht.' Maar jullie wilden niet.

Zowel Amos als Jesaja openbaart een verbazingwekkend maar essentieel kenmerk van Israëls "overblijfsel" beloften: Een overblijfsel van in Jahweh gelovende heidenen uit alle volken zullen ook worden getrokken binnen de cirkel van het eschatologische overblijfsel van Israël en het huis David: 'Dan zal ik het vervallen huis van David herbouwen, ik zal de muren herstellen en opbouwen wat is neergehaald, ik zal het in zijn vroegere luister herstellen. Dan zal Israël in bezit nemen wat er nog rest van Edom en van alle volken die mij eens toebehoorden – spreekt de HEER, die dit alles doen zal'" (Amos 9:11-12).

Amos voorspelde duidelijk, dat door de soevereine wil en daad van JHWH een overblijfsel van niet-Israëlieten uit Edom en alle volken ook deel zullen hebben aan de verbondsbelofte van David.⁶ Zulke heidenen zouden net als Israël genoemd worden met de eerbiedwaardige naam van JHWH en daarom behoren tot het volk van JHWH (vgl. **Deuteronomium 28:10**).

Deuteronomium 28: 10 Alle andere volken zullen opmerken dat u de HEER toebehoort, en ze zullen hoog tegen u opzien.

De profeet Jesaja ontvouwt zelfs verder hoe Gods handreiking naar alle heidenen uiteindelijk vervuld zal worden door een nieuw Israël waarvan het essentiële kenmerk niet zal zijn dat ze van Abraham zal afstammen (de bloedlijn van Abraham), maar het geloof van Abraham, het aanbidden van de heer in geest en waarheid. Jesaja voorziet een toekomst – na de Babylonische ballingschap – wanneer twee groepen mensen, vreemdelingen en eunuchen, die eigenlijk volgens de wet van Mozes geen toegang hadden tot de aanbiddende vergadering van JHWH, het recht zullen krijgen om in de nieuwe tempel op de berg Sion te aanbidden, als zij JHWH en zijn verbond met Israël zullen aanvaarden. "En de vreemdeling die zich met de HEER heeft verbonden om hem te dienen en zijn naam lief te hebben, om dienaar van de HEER te zijn – ieder die de sabbat in acht neemt en niet ontwijdt, ieder die vasthoudt aan mijn verbond –, hem breng ik naar mijn heilige berg, hem schenk ik vreugde in mijn huis van gebed; zijn offers zijn welkom op mijn altaar. Mijn tempel zal heten 'Huis van gebed voor alle volken' (Jesaja 56:6-7; vgl. Jesaja 45:20-25).

Wanneer heidenen zich verenigen in geloof en gehoorzaamheid bij de Heer (**Jesaja 56:3**), zal de God van Israël deze vreemdelingen binnen Israël “iets beters geven dan zonen en dochters: een gedenkteken en een naam in mijn tempel en binnen de muren van mijn stad. Ik geef hem een eeuwige naam, een naam die onvergankelijk is (Jesaja 56:5). Met andere woorden, gelovige heidenen zouden dezelfde rechten en hoop van de verbondsbeloften genieten als gelovige Israëlieten. Israëls God zal zijn herstel van Israël niet beperken tot het joodse volk, maar zal ook gelovige heidenen omvatten binnen het Israël van na de ballingschap. “Zo spreekt God, de HEER, die bijeenbrengt wie uit Israël verdreven waren: Ik breng er nog meer bijeen dan al bijeengebracht zijn” (vers 8).

Jesaja 45: 20 Laten de ontkomen volken zich verzamelen, laat hen allen naderbij komen. Wie een houten godenbeeld ronddraagt, heeft geen verstand. Wie bidt er nu tot een god die niet redt? 21 Kom hier, overleg met elkaar en vertel: Wie heeft dit van meet af aan laten horen, wie heeft het lang tevoren aangekondigd? Was ik dat niet, de HEER? Buiten mij is er geen god. Alleen ik ben een rechtvaardige God, alleen ik breng redding. 22 Keer terug naar mij en laat je redden, ook jullie aan de einden der aarde; want ik ben God, er is geen ander. 23 Ik heb bij mijzelf gezworen: Uit mijn mond komt gerechtigheid voort, een woord dat ik spreek wordt niet herroepen. Voor mij zal elke knie zich buigen en elke tong zal bij mij zweren. 24 ‘Alleen bij de HEER,’ zal men zeggen, ‘is gerechtigheid en macht te vinden.’ Allen die zich tegen hem keerden zullen tot hem komen en beschaamd staan. 25 Heel het nageslacht van Israël zal bij de HEER recht vinden en zich gelukkig prijzen.

Jesaja 56: 3 De vreemdeling die zich met de HEER heeft verbonden, laat hij niet zeggen: ‘De HEER zondert mij zeker af van zijn volk.’ En laat de eunuch niet zeggen: ‘Ik ben maar een dorre boom.’ 4 Want dit zegt de HEER: De eunuch die mijn sabbat in acht neemt, die keuzes maakt naar mijn wil, die vasthoudt aan mijn verbond, 5 hem geef ik iets beters dan zonen en dochters: een gedenkteken en een naam in mijn tempel en binnen de muren van mijn stad. Ik geef hem een eeuwige naam, een naam die onvergankelijk is.

Met andere woorden, de God van Israël openbaart onmiskenbaar, dat hij ook heidense gelovigen bijeen zal brengen binnen de kudde van Israël. Het wordt duidelijk dat Jesaja zijn “overblijfsel” motief in een diep geestelijke betekenis gebruikt.

De oudtestamenticus Edmond Jacob verklaart: “In Jesaja staat het overblijfsel wezenlijk los van een zuiver politieke realiteit; het gaat in wezen om een Israël naar de geest [*kata pneuma*].”⁷

De oudtestamenticus Claus Westerman stelt als zijn eindconclusie uit Jesaja 56: “Het wel of niet behoren bij de Jahweh aanbeddende gemeenschap hangt af van een beslissing, een vrije bevestiging van deze God en zijn aanbedding. Niet langer wordt er over gedacht in nationale,

maar in individuele termen. Het uitverkoren volk is nu veranderd in een belijdende gemeenschap. ...Hier vinden we al belangrijke elementen opgetekend van het nieuwtestamentische begrip van gemeenschap. ...Hij vergaart Israël ook uit diegenen die tot dan toe onmogelijk tot haar konden behoren.”⁸

Gerhard F. Hasel beschouwt in zijn proefschrift *The Remnant (Het Overblijfsel)* het motief van het overblijfsel in Jesaja als “een sleutel element van Jesaja’s theologie” en hij concludeert: “Hij [Jesaja] kent niet het onderscheid tussen een ‘werelds-profaan’ en een ‘theologisch’ motief t.a.v. het overblijfsel.” –Pag. 401.

De profeet Micha verenigt de belofte van een “overblijfsel uit Israël” (**Micha 2:12**), het nieuwe volk van God, met de belofte van de Messias die uit Betlehem zou komen (**Micha 5:2**). Hij zal het overblijfsel van Israël bijeenbrengen “als schapen en geiten binnen de omheining, als een kudde in de wei” (**Micha 2:12**). “Hij zal aantreden en hen als een herder weiden, bekleed met de macht van de HEER, zijn God” (**Micha 5:3**).

Micha 2: 12 Ik zal je bijeenbrengen, Jakob, je in je geheel bijeenbrengen. Ik zal verzamelen wat er van Israël over is, ik zal het verzamelen. Ik zal ze samenbrengen als schapen en geiten binnen de omheining, als een kudde in de wei; het zal daar gonzen van de mensen.

Micha 5: 2 Totdat de vrouw die zwanger is haar kind heeft gebaard, worden zijn broeders aan hun lot overgelaten. Daarna zullen wie er nog over zijn terugkeren naar de andere Israëlieten. 3 Hij zal aantreden en hen als een herder weiden, bekleed met de macht van de HEER, zijn God, met de majesteit van diens verheven naam. Zij zullen veilig wonen, want hij zal heersen tot aan de einden der aarde, 4 en hij brengt vrede.

Kortom, wanneer ook maar de oudtestamentische profeten het eschatologische overblijfsel van Israël omschrijven, is dat altijd in termen van een gelovige, godsdienstige gemeenschap, die God aanbidt met een nieuw hart op basis van het “nieuwe verbond” (zie **Joël 2:32; Sefanja 3:12-13; Jeremia 31:31-34; Ezechiël 11:16-21**). Dit gelovige overblijfsel uit de eindtijd zal Gods getuige worden onder alle volken om ook de niet-Israëlieten, ongeacht hun afkomst, bijeen te vergaren in de ware aanbidding en koninkrijk van de Heer (zie **Zacharia 9:7; 14:16; Jesaja 66:19; Daniël 7:27; 12:1-3**).

Joël 2:32 5 Dan zal ieder die de naam van de HEER aanroept ontkomen: op de Sion, in Jeruzalem, is een toevlucht te vinden, zoals de HEER heeft beloofd; ieder die hij roept zal worden gered.

Sefanja 3: 12 Ik zal een arm en zwak volk binnen je muren achterlaten dat in de naam van de HEER een toevlucht vindt. 13 Wie er van Israël overblijven, zullen niet langer onrecht doen, ze zullen geen leugens spreken, uit hun mond zal geen

bedrieglijke taal meer klinken. Ze zullen weiden en rustig liggen, en niemand die ze stoort.

Jeremia 31: 31 De dag zal komen – spreekt de HEER – dat ik met het volk van Israël en het volk van Juda een nieuw verbond sluit, 32 een ander verbond dan ik met hun voorouders sloot toen ik hen bij de hand nam om hen uit Egypte weg te leiden. Zij hebben dat verbond verbroken, hoewel ze mij toebehoorden – spreekt de HEER. 33 Maar dit is het verbond dat ik in de toekomst met Israël zal sluiten – spreekt de HEER: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en hem in hun hart schrijven. Dan zal ik hun God zijn en zij mijn volk. 34 Men zal elkaar niet meer hoeven te onderwijzen met de woorden: “Leer de HEER kennen,” want iedereen, van groot tot klein, kent mij dan al – spreekt de HEER. Ik zal hun zonden vergeven en nooit meer denken aan wat ze hebben misdaan.

Ezechiël 11: 16 Maar geef daarop dit antwoord: “Dit zegt God, de HEER: Al heb ik hen weggevoerd naar verre volken, al heb ik hen over vele landen verspreid en al kunnen ze mij in die landen niet in een tempel vereren, 17 toch zeg ik hun dit: Ik zal jullie weghalen bij die volken, ik zal jullie terugbrengen uit de landen waarover jullie verspreid zijn en ik zal jullie je land teruggeven! 18 Dan zullen zij daarheen terugkeren en alle afschuwelijke afgoden uit het land verwijderen. 19 Dan zal ik hen eensgezind maken en hun een nieuwe geest geven; ik zal hun versteende hart uit hun lichaam halen en hun er een levend hart voor in de plaats geven. 20 Dan zullen ze mijn wetten gehoorzamen en mijn regels in acht nemen. Zij zullen mijn volk zijn en ik zal hun God zijn. 21 Maar wie met heel zijn hart aan deze gruwelijkheden vasthoudt, zal ik laten boeten voor zijn wangedrag – zo spreekt God, de HEER.”

Zacharia 9: 7 Vlees waar nog bloed in zit zal ik hun uit de mond rukken, en ook het andere voedsel dat ik verafschuw. Maar een deel van hen zal gespaard worden, en ook zij zullen toebehoren aan onze God. Ze zullen in Juda worden opgenomen, en Ekron zal met ons verbonden zijn zoals de Jebusieten.

Zacharia 14: 16 De overlevenden van de volken die Jeruzalem hebben belaagd, zullen dan jaarlijks naar de stad komen om de HEER van de hemelse machten als koning te vereren en het Loofhuttenfeest te vieren.

Jesaja 66: 19 Ik zal onder hen een teken verrichten: sommigen zal ik sparen en naar vreemde volken sturen – naar Tarsis, Pul en Lydië, volken van boogschutters, naar Tubal en Griekenland, naar de verste eilanden, waar mijn faam nog niet is doorgedrongen en mijn luister nog niet is gezien – en zij zullen mijn majesteit tegenover al deze volken verkondigen.

Daniël 7: 27 Het koningschap, de heerschappij en de grootheid van alle koninkrijken onder de hemel zullen gegeven worden aan het volk van de heiligen

van de hoogste God. Zijn koningschap is een eeuwig koningschap en alle machten zullen hem dienen en gehoorzamen.”

Daniël 12: 1 In die tijd zal Michaël opstaan, de grote vorst, die de kinderen van je volk terzijde staat. Het zal een tijd van verdrukking zijn, zoals er niet geweest is sinds er volken bestaan. In die tijd zal je volk worden gered: allen die in het boek zijn opgetekend. 2 Velen van hen die slapen in de aarde, in het stof, zullen ontwaken, sommigen om eeuwig te leven, anderen om voor eeuwig te worden veracht en verafschuwd. 3 De verlichten zullen stralen als het fonkelende hemelgewelf, en degenen die velen tot gerechtigheid hebben gebracht als de sterren, voor eeuwig en altijd.

Het totaal plaatje van het oudtestamentische eschatologische overblijfsel openbaart, dat Israëls verbondszegeningen als geheel slechts vervuld zullen worden aan dat Israël dat getrouw is aan JHWH en vertrouwt op zijn Messias, en niet aan een ongeloofig volk Israël. Dit overblijfsel van Israël zal de getrouwe overblijfsels uit alle heidense volken omvatten.

De vraag blijft, hoe zal dit profetische Israël gerealiseerd worden in haar historische vervulling? Zal het pas na de wederkomst van Christus gedurende het millennium vervuld worden? Wat openbaart het Nieuwe Testament over het oudtestamentische overblijfsel?

Het nieuwtestamentische overblijfsel

Voor de eschatologische vervulling van de oudtestamentische profetieën m.b.t. het overblijfsel moeten we eerst te rade gaan bij de Here Jezus Christus, hoe hij, de ware uitlegger, Israëls verbondsbeloften begreep en verklaarde.

Hoewel Christus zei, dat hij alleen naar de verloren schapen van het huis Israëls gezonden was (**Matteüs 15:24**; merk echter op, dat in **Marcus 7:27** het woordje “eerst” wordt toegevoegd), en hoewel hij zijn twaalf apostelen eerst alleen uitzond naar de verloren schapen van het huis Israël (zie **Matteüs 10:5-6**), omvatte zijn toekomstig perspectief ook hun zendingsopdracht naar de heidenen (zie vers 18; **Marcus 13:10**). Christus verklaarde expliciet, dat hij was gekomen om de heidense gelovigen in de kudde van Israël te vergaren. Hij verwees onmiskenbaar naar de belofte van het “bijeengbrengen” uit Jesaja 56:8, toen hij aankondigde: “Maar ik heb ook nog andere schapen, die niet uit deze schaapskooi komen. Ook die moet ik hoeden, ook zij zullen naar mijn stem luisteren: dan zal er één kudde zijn, met één herder” (**Johannes 10:16**; de New Scofield Reference Bible [N.S.B.] erkent, dat die andere schapen de heidenen uit Jesaja 56:8 zijn.

Matteüs 15: 24 Hij antwoordde: ‘Ik ben alleen gezonden naar de verloren schapen van het volk van Israël.’

Marcus 7: 27 Hij zei tegen haar: 'Eerst moeten de kinderen genoeg te eten krijgen; het is niet goed om de kinderen hun brood af te pakken en het aan de honden te voeren.'

Matteüs 10: 5 Deze twaalf zond Jezus uit, en hij gaf hun de volgende instructies: 'Sla niet de weg naar de heidenen in en bezoek geen Samaritaanse stad. 6 Ga liever op zoek naar de verloren schapen van het volk van Israël.'

Marcus 13: 10 Want eerst moet aan alle volken het goede nieuws worden verkondigd.

Jesaja 56: 8 Zo spreekt God, de HEER, die bijeenbrengt wie uit Israël verdreven waren: Ik breng er nog meer bijeen dan al bijeengebracht zijn.

Johannes 10: 16 Maar ik heb ook nog andere schapen, die niet uit deze schaapskooi komen. Ook die moet ik hoeden, ook zij zullen naar mijn stem luisteren: dan zal er één kudde zijn, met één herder.

Als de Messiaanse herder verklaarde Christus hier, dat hij was gekomen om Israëls verbondsbeloften te vervullen van het bijeenzamelen van Israël.⁹ Als Messias kwam hij om Israël tot zichzelf bijeen te brengen (**Matteüs 12:30**), maar meer dan dat, om de heidenen bijeen te brengen, zelfs alle mensen, tot zichzelf (**Johannes 12:32**). Dit vroeg om een geloofsbeslissing in hem als de Messias van Israël. Voor deze wereldwijde zendingsoverdracht riep hij uit Israël twaalf apostelen die door hun gekozen aantal duidelijk de twaalf stammen van Israël vertegenwoordigden. Door officieel twaalf discipelen als zijn apostelen aan te stellen (**Marcus 3:14-15**), stichtte Christus een nieuw Israël, het Messiaanse overblijfsel van Israël, en noemde dit zijn kerk (**Matteüs 16:18**). In de wijding van de twaalf grondvestte Christus zijn kerk als een nieuw lichaam met een eigen structuur en gezag, en hij begiftigde haar met "de sleutels van het hemels koninkrijk" (vers 9; vgl. **Matteüs 18:17**). Hij stelde zijn twaalf apostelen aan als rechters over 'de twaalf stammen van Israël' in de toekomstige eeuw (**Matteüs 19:28; Lucas 22:30**). Tegen zijn kerk zei hij: "Vrees niet, kleine kudde, want jullie Vader heeft jullie het koninkrijk willen schenken" (Lucas 12:32; zie **Daniël 7:22, 27**).

Matteüs 12: 30 Wie niet met mij is, is tegen mij, en wie niet met mij samenbrengt, drijft uiteen.

Johannes 12: 32 Wanneer ik van de aarde omhooggeheven word, zal ik iedereen naar mij toe halen.'

Marcus 3: 14 Hij stelde twaalf van hen aan als apostel, ze moesten hem vergezellen, en hij wilde hen ook uitzenden om het goede nieuws bekend te maken. 15 Ze kregen de macht om demonen uit te drijven.

Matteüs 16: 18 En ik zeg je: jij bent Petrus, de rots waarop ik mijn kerk zal bouwen, en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet kunnen overweldigen.

Matteüs 18: 17 Als ze naar hen niet luisteren, leg het dan voor aan de gemeente. Weigeren ze ook naar de gemeente te luisteren, behandel hen dan zoals je een heiden of een tollenaar behandelt.

Matteüs 19: 28 Jezus zei tegen hen: 'Ik verzeker jullie: wanneer de tijd aanbreekt dat alles vernieuwd wordt, wanneer de Mensenzoon in zijn majesteit zal zetelen op zijn troon, zullen ook jullie die mij gevolgd zijn plaatsnemen op de twaalf tronen en rechtspreken over de twaalf stammen van Israël.

Lucas 22: 30 jullie zullen in mijn koninkrijk eten en drinken aan mijn tafel, en zetelen op een troon om recht te spreken over de twaalf stammen van Israël.

Daniël 7: 22 totdat de oude wijze kwam, er recht werd verschaft aan de heiligen van de hoogste God en de tijd aanbrak dat de heiligen het koningschap in bezit kregen., 27 Het koningschap, de heerschappij en de grootheid van alle koninkrijken onder de hemel zullen gegeven worden aan het volk van de heiligen van de hoogste God. Zijn koningschap is een eeuwig koningschap en alle machten zullen hem dienen en gehoorzamen."

F. F. Bruce verklaart, dat "Jezus' roeping van discipelen rondom zichzelf om zo de 'kleine kudde' te vormen die het koninkrijk zou ontvangen . . . hem aanduidt als de stichter van het nieuwe Israël."¹⁰

G.F. Hasel concludeert op grond van Jezus' prediking over geloof en bekering als een voorwaarde om Gods koninkrijk binnen te gaan (zie **Marcus 1:15**): Het kan nauwelijks anders opgevat worden als het begin van het bijeen vergaren van een gelovig overblijfsel parallel aan de lijnen van hoop voor het overblijfsel van de oudtestamentische profetieën."¹¹

Marcus 1: 15 Dit was wat hij zei: 'De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij; kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws.'

Christus grondvest zijn kerk niet naast Israël, zoals het dispensationalisme beweert, maar als het gelovig overblijfsel van Israël dat alle verbondsbeloften erft, inclusief de belofte van een nieuwe aarde, niet alleen Palestina (zie **Matteüs 5:5**; vgl. **Romeinen 4:13**; **2 Petrus 3:13**). De kerk, zoals zij is in Christus, zal uiteindelijk samen met het ware Israël van de oude bedeling wonen in het enige echte nieuwe Jeruzalem (zie Openbaring 21). Heiden christenen zullen die stad Gods binnengaan door twaalf poorten waarop de namen van de twaalf stammen van Israël geschreven staan (zie vers 12). De stad heeft echter muren met fundamenten waarop de namen van de twaalf apostelen van Christus geschreven staan (zie vers 14). Wat God heeft samengevoegd mag geen mens scheiden!

Matteüs 5: 5 Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten.

Romeinen 4: 13 Immers, niet door de wet ontvingen Abraham en zijn nageslacht de belofte dat ze de wereld in bezit zouden krijgen, maar door de gerechtigheid die het geloof schenkt.

2 Petrus 3: 13 Maar wij vertrouwen op Gods belofte en zien uit naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid woont.

Jezus heeft geopenbaard, dat zijn kerk het koninkrijk zou erven samen met Abraham, Isaak en Jakob. “Ik zeg jullie dat velen uit het oosten en uit het westen zullen komen en met Abraham, Isaac en Jakob zullen aanliggen in het koninkrijk van de hemel, maar de erfgenamen van het koninkrijk zullen worden verbannen naar de uiterste duisternis; daar zullen zij jammeren en knarsetanden.” (Matteüs 8:11; vgl. **Lucas 13:28-29**).

Lucas 13: 28 Dan zullen jullie jammeren en knarsetanden wanneer je Abraham, Isaak en Jakob en al de profeten in het koninkrijk van God ziet, maar zelf buitengesloten wordt. 29 Uit het oosten en het westen en uit het noorden en het zuiden zullen ze komen, en ze zullen aan tafel genodigd worden in het koninkrijk van God.

Van Christus' standpunt leren we dat zijn kerk in Gods verbonden niet is gescheiden van Gods Israël omdat dit het ware overblijfsel van Israël is, het Messiaanse Israël, de erfgenaam van God. Christus' kerk is in de eeuwigheid alleen gescheiden van een Christusverwerpend natuurlijke Israël.

Christus' verkiezing en wijding van twaalf apostelen ontkracht de idee, dat zijn kerk pas begon te functioneren op de pinksterdag. De kerk bestond al, zodat de nieuwe gelovigen uitdrukkelijk aan haar werden toegevoegd (zie **Handelingen 2:41**). Het duidelijkste bewijs dat de kerk geen onvoorzien en niet voorspeld iets was is het feit, dat alles wat er gebeurde een directe vervulling van profetie was. Petrus citeert **Joël 2:28-32** (zie **Handelingen 2:16 e.v.**) en voegt er aan toe: “want voor u geldt deze belofte, evenals voor uw kinderen (joden) en voor allen die ver weg zijn (heidenen) en die de Heer, onze God, tot zich zal roepen” (vers 39).

Handelingen 2: 41 Degenen die zijn woorden aanvaardden, lieten zich dopen; op die dag breidde het aantal leerlingen zich uit met ongeveer drieduizend.

Joël 2:28-321 Daarna zal zich dit voltrekken: Ik zal mijn geest uitgieten over al wat leeft. Jullie zonen en dochters zullen profeteren, oude mensen zullen dromen dromen, en jongeren zullen visioenen zien; 2 zelfs over slaven en slavinnen zal ik in die tijd mijn geest uitgieten. 3 Dan zal ik tekenen geven aan de hemel en op aarde: bloed en vuur en zuilen van rook, 4 de zon verandert in duisternis en de maan in bloed. Dan komt de dag van de HEER, groot en ontzagwekkend. 5 Dan zal ieder die de naam van de HEER aanroept ontkomen: op de Sion, in Jeruzalem, is een toevlucht te vinden, zoals de HEER heeft beloofd; ieder die hij roept zal worden gered.

Handelingen 2: 16 Wat hier nu gebeurt, is aangekondigd door de profeet Joël:

Hij verklaart verder: "Samuel en alle profeten na hem hebben deze tijd aangekondigd" (Handelingen 3:24). Met andere woorden, sinds Pinksteren bewerkstelligde God de vervulling van al Israëls profetieën over de verhoging van de Messias aan de rechterhand van God (zie **Handelingen 2:33**) en van de messiaanse bijeen vergaring van het Israël van God. De kerk is dus duidelijk geprofeteerd in de beloften over het overblijfsel van het Oude Testament zoals bevestigd door deze en andere citaten uit het Nieuwe Testament.

Handelingen 2: 33 Hij is door God verheven, zit aan zijn rechterhand, en heeft van de Vader de heilige Geest, die ons beloofd is, ontvangen. Die Geest heeft hij op ons doen neerdalen, en dat is wat u ziet en hoort.

Voetnoten:

1 C. C. Ryrie, *Dispensationalism Today* (Moody Press, 1965), pp. 132, 133.

2 ———, *The Basis of the Premillennial Faith* (Neptune: N.J.: Louizeaux Bros., 1966), p. 126.

3 ———, *Dispensationalism Today*, pp. 46, 47.

4 *Ibid.*, p. 138.

5 *Ibid.*

6 See G. F. Hasei, *The Remnant: The History and Theology of the Remnant Idea From Genesis to Isaiah*, Andrews University Monographs, Vol. V (1980), pp. 207-215, for a fuller treatment of [Amos 9:11, 12](#).

7 E. Jacob, *Theology of the Old Testament* (New York: Harper & Row, 1958), p. 324.

8 C. Westermann, *Isaiah 40-66. A Commentary*. The Old Testament Library. (Philadelphia: The Westminster Press, 1977), pp. 313-315.

9 See E. Achtemeier, *The Old Testament and the Proclamation of the Gospel* (Philadelphia: The Westminster Press, 1973), pp. 93, 94.

10 F. F. Bruce, in *The New Bible Dictionary*, ed. by J. D. Douglas (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1979), p. 588.

11 G. F. Hasel, "Remnant," article in *The International Standard Encyclopedia*, Section III C 2.